

Kanser ve Ağrı Yönetimi

DOÇ.DR. BUKET K. AKBAY

KEAH Onkoloji Okulu

İSTANBUL 2013

Ağrı

- Olumsuz bir duygudur.
- Vücutta bazı şeylerin yanlış gittiğini gösteren bir uyarıdır.
- Her birey ağrıyı farklı şekillerde ya da derecelerde algılar.
- Her hasta ağrısını kendi kelimeleri ile tanımlamalıdır.

KANSER AĞRISI NEDENLERİ

- %75 tümör yayılımına bağlı
- %20 KEMOTERAPİ VE RADYOTERAPİ GİBİ tedavilere bağlı
- %5 hastalıktan bağımsız başka bir sebeple

KANSER AĞRISI

- KEMİK AĞRISI: Çok sık görülür.
 - AKCİĞER CA; %20-30'unda
 - MEME ve PROSTAT CA ; %50-70'inde
 - Kemik metastazlı olguların %25'i asemptomatiktir.
 - Çoğu kez sabit, geceleri artan, hareketle fazlalaşan künt veya derin şiddetli ağrı.
 - Yansıyan ağrı karakterinde kas spazmı ile birlikte olabilir. Örn; kalça eklem ağrısı dizde hissedilebilir.
 - Sinir basısı olduğunda batıcı karakterdedir.

KANSER AĞRISI

- VERTEBRAL TUTULUM:

Olguların % 65'inde sırt, %20'sinde bel ve leğen kemiği, %10'unda boyun bölgesindedir.

Şiddetli, lokalize edilebilen, daimi, sızı şeklindedir.

Ayakta iken azalabilen ağrı oturmakla, hareketle, lokal bası ile artabilir.

KANSER AĞRISI

- BAŞ AĞRISI: Olguların %50'sinde intrakraniyal metastazlara ve tümörlere rastlanır. Bunların %50'sinde baş ağrısı olabilir.
- Olguların %30'unda görme bozukluğu, %66'sında hemiparezi, %41'inde mental bozukluk, %77'sinde algılama bozukluğu saptanmaktadır.

Kanser Ağrısı

- Ağrı kontrolü kanser tedavisinin bir parçasıdır.
- Ağrınızı açıkça doktorunuzla konuşun.
- Ağrı kontrolü için pek çok ilaç vardır ve herkesinki farklı bir plandan oluşur.
- Ağrı ilaçlarına karşı bağımlılık pek nadirdir.
- Ağrı kesicilere karşı vücutta bağımlılık oluşmaz. Güçlü ağrı kesicileri almaktan kaçınmayın.

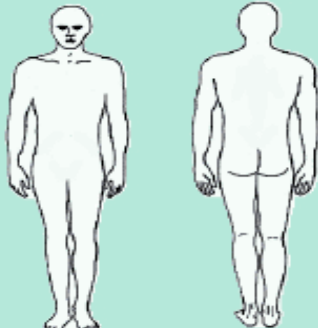
Ağrıyı Değerlendirme

Yüz ifadesi skalası (face scale – FS):

il 3: Hastanın yz ifadesine yakın grnt belirlenir ve ağrı skorları

McGill Pain Questionnaire

PATIENT'S NAME _____		DATE _____	TIME _____	AM/PM _____																						
PRI: 5 (H0) (H1-5) (6) (7-20) (1-20)	A _____ E _____ M _____	PRI(T) _____ PPI _____																								
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; padding: 5px;"> 1 FLICKERING _____ QUIVERING _____ PULSING _____ THROBBING _____ BEATING _____ POUNDING _____ </td> <td style="width: 50%; padding: 5px;"> 11 TIRING _____ EXHAUSTING _____ </td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"> 2 JUMPING _____ FLASHING _____ SHOOTING _____ </td> <td style="padding: 5px;"> 12 SICKENING _____ SUFFOCATING _____ </td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"> 3 PRICKING _____ BORING _____ DRILLING _____ STABBING _____ LANCINATING _____ </td> <td style="padding: 5px;"> 13 FEARFUL _____ FRIGHTFUL _____ TERRIFYING _____ </td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"> 4 SHARP _____ CUTTING _____ LACERATING _____ </td> <td style="padding: 5px;"> 14 PUNISHING _____ GRUELLING _____ CRUEL _____ VICIOUS _____ KILLING _____ </td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"> 5 PINCHING _____ PRESSING _____ GNAWING _____ CRAMPING _____ CRUSHING _____ </td> <td style="padding: 5px;"> 15 WRETCHED _____ BLINDING _____ </td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"> 6 TUGGING _____ PULLING _____ WRENCHING _____ </td> <td style="padding: 5px;"> 16 ANNOYING _____ TROUBLESOME _____ MISERABLE _____ INTENSE _____ UNBEARABLE _____ </td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"> 7 HOT _____ BURNING _____ SCALDING _____ SEARING _____ </td> <td style="padding: 5px;"> 17 SPREADING _____ RADIATING _____ PENETRATING _____ PIERCING _____ </td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"> 8 TINGLING _____ ITCHY _____ SHARTING _____ STINGING _____ </td> <td style="padding: 5px;"> 18 TIGHT _____ NUMB _____ DRAWING _____ SQUEEZING _____ TEARING _____ </td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"> 9 DULL _____ SORE _____ HURTING _____ ACHING _____ HEAVY _____ </td> <td style="padding: 5px;"> 19 COOL _____ COLD _____ FREEZING _____ </td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"> 10 TENDER _____ TAUT _____ RASPING _____ SPLITTING _____ </td> <td style="padding: 5px;"> 20 NAGGING _____ NAUSEATING _____ AGONIZING _____ DREADFUL _____ TORTURING _____ </td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="padding: 5px; text-align: center;"> PPI 0 NO PAIN _____ 1 MILD _____ 2 DISCOMFORTING _____ 3 DISTRESSING _____ 4 HORRIBLE _____ 5 EXCRUCIATING _____ </td> </tr> </table>	1 FLICKERING _____ QUIVERING _____ PULSING _____ THROBBING _____ BEATING _____ POUNDING _____	11 TIRING _____ EXHAUSTING _____	2 JUMPING _____ FLASHING _____ SHOOTING _____	12 SICKENING _____ SUFFOCATING _____	3 PRICKING _____ BORING _____ DRILLING _____ STABBING _____ LANCINATING _____	13 FEARFUL _____ FRIGHTFUL _____ TERRIFYING _____	4 SHARP _____ CUTTING _____ LACERATING _____	14 PUNISHING _____ GRUELLING _____ CRUEL _____ VICIOUS _____ KILLING _____	5 PINCHING _____ PRESSING _____ GNAWING _____ CRAMPING _____ CRUSHING _____	15 WRETCHED _____ BLINDING _____	6 TUGGING _____ PULLING _____ WRENCHING _____	16 ANNOYING _____ TROUBLESOME _____ MISERABLE _____ INTENSE _____ UNBEARABLE _____	7 HOT _____ BURNING _____ SCALDING _____ SEARING _____	17 SPREADING _____ RADIATING _____ PENETRATING _____ PIERCING _____	8 TINGLING _____ ITCHY _____ SHARTING _____ STINGING _____	18 TIGHT _____ NUMB _____ DRAWING _____ SQUEEZING _____ TEARING _____	9 DULL _____ SORE _____ HURTING _____ ACHING _____ HEAVY _____	19 COOL _____ COLD _____ FREEZING _____	10 TENDER _____ TAUT _____ RASPING _____ SPLITTING _____	20 NAGGING _____ NAUSEATING _____ AGONIZING _____ DREADFUL _____ TORTURING _____	PPI 0 NO PAIN _____ 1 MILD _____ 2 DISCOMFORTING _____ 3 DISTRESSING _____ 4 HORRIBLE _____ 5 EXCRUCIATING _____		<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%; padding: 5px;"> BRIEF _____ MOMENTARY _____ TRANSIENT _____ </td> <td style="width: 33%; padding: 5px;"> RHYTHMIC _____ PERIODIC _____ INTERMITTENT _____ </td> <td style="width: 33%; padding: 5px;"> CONTINUOUS _____ STEADY _____ CONSTANT _____ </td> </tr> </table> <div style="text-align: center; margin: 20px 0;"> </div> <div style="text-align: center; border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> E = EXTERNAL I = INTERNAL </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; min-height: 150px; margin-top: 20px;"> COMMENTS: </div>	BRIEF _____ MOMENTARY _____ TRANSIENT _____	RHYTHMIC _____ PERIODIC _____ INTERMITTENT _____	CONTINUOUS _____ STEADY _____ CONSTANT _____
1 FLICKERING _____ QUIVERING _____ PULSING _____ THROBBING _____ BEATING _____ POUNDING _____	11 TIRING _____ EXHAUSTING _____																									
2 JUMPING _____ FLASHING _____ SHOOTING _____	12 SICKENING _____ SUFFOCATING _____																									
3 PRICKING _____ BORING _____ DRILLING _____ STABBING _____ LANCINATING _____	13 FEARFUL _____ FRIGHTFUL _____ TERRIFYING _____																									
4 SHARP _____ CUTTING _____ LACERATING _____	14 PUNISHING _____ GRUELLING _____ CRUEL _____ VICIOUS _____ KILLING _____																									
5 PINCHING _____ PRESSING _____ GNAWING _____ CRAMPING _____ CRUSHING _____	15 WRETCHED _____ BLINDING _____																									
6 TUGGING _____ PULLING _____ WRENCHING _____	16 ANNOYING _____ TROUBLESOME _____ MISERABLE _____ INTENSE _____ UNBEARABLE _____																									
7 HOT _____ BURNING _____ SCALDING _____ SEARING _____	17 SPREADING _____ RADIATING _____ PENETRATING _____ PIERCING _____																									
8 TINGLING _____ ITCHY _____ SHARTING _____ STINGING _____	18 TIGHT _____ NUMB _____ DRAWING _____ SQUEEZING _____ TEARING _____																									
9 DULL _____ SORE _____ HURTING _____ ACHING _____ HEAVY _____	19 COOL _____ COLD _____ FREEZING _____																									
10 TENDER _____ TAUT _____ RASPING _____ SPLITTING _____	20 NAGGING _____ NAUSEATING _____ AGONIZING _____ DREADFUL _____ TORTURING _____																									
PPI 0 NO PAIN _____ 1 MILD _____ 2 DISCOMFORTING _____ 3 DISTRESSING _____ 4 HORRIBLE _____ 5 EXCRUCIATING _____																										
BRIEF _____ MOMENTARY _____ TRANSIENT _____	RHYTHMIC _____ PERIODIC _____ INTERMITTENT _____	CONTINUOUS _____ STEADY _____ CONSTANT _____																								

Reproduced with permission from R. Melzack.

Numerical rating scales (NRS)

No pain

Unbearable pain

Verbal scales

- 0 : None
- 1 : Mild
- 2 : Moderate
- 3 : Severe
- 4 : Unbearable

Visual Analog Scale (VAS)

No pain at all

Worst possible

Kanser Ağrısı

Değerlendirmedeki engeller:

- Etkili iletişimin olmaması
- Ağrıyı tanımlamada ortak lisan yokluğu
- Psikolojik, kültürel ve sosyal engeller
- Ağrının çok yönlü olması, karmaşıklığı
- Ölçüm yöntemlerinin yetersizliği

Kanser Hastasında

- Ağrıya bağlı kronik uykusuzluk ve yorgunluk,
- Umutsuzluk ve Depresyon
- %53 hasta psikiyatrik olarak normal iken
- %47 hastada psikiyatrik bozukluk mevcut.
- Bunların %68'İNDE REAKTİF ANKSİYETE VE DEPRESYON
- %8'inde organik mental bozukluk (delirium)

Değerlendirme

- Tedavi öncesi;
 - Ağrı öyküsü;loklaizasyonu, başlangıç zamanı, süresi, karakteristiği, artıran-azaltan faktörler, kendi kelimeleri ile ağrının şiddeti, uyku-günlük aktivite durumu, o ana dek kullandığı analjeziklere cevabı.
- Tedavi esnasında
- Tedavi sonrasında; %19 kanser ağrısı tedavi sonrası görülmekte.

KANSER AĞRISI

- YETERLİ TEDAVİ OLMAZSA;
 - YORGUNLUK
 - MUTSUZLUK
 - ÖFKE
 - ENDİŞE
 - YALNIZLIK
 - BASKI

KANSER AĞRISI

- AĞRI DİNDİRİLİRSE;
 - DAHA HAREKETLİ OLUNUR
 - DAHA İYİ UYUNUR.
 - İŞTAH DÜZELİR
 - DEPRESYONA GİRİLMEZ
 - HAYATTAN DAHA FAZLA KEYİF ALINIR.

Kanser Ağrısı

Her hekim ziyaretinizde kullandığınız ilaçların listesini getirin.

Eğer farklı birkaç doktorun takibinde iseniz mutlaka birbirinin ilaçlarından haberdar olmaları için listenizi gösterin.

İnternette ya da başka bir ülkeden herhangi bir ilacı doktorunuzun bilgisine danışmadan almayın.

Akraba ya arkadaşlarınıza iyi gelen bir ilaç size iyi gelmeyebilir. Bu şekilde tavsiye ile ilaç kullanmayın.

Ağrının daha kötüleşmesini beklemeyin.

Eğer verilen ağrı ilaçlarından memnun olmadıysanız hekiminizden ilaçlarınızı değiştirmesini rica edin.

Asla umudunuzu kaybetmeyin. Ağrınız kontrol edilebilir.

Farmakolojik Tedavi

- NSAİİ
- Opioidler
- Adjuvanlar

NONopioidler

Asetaminofen (Parol, Vermidon, Minoset vb.)

Eczaneden reçete edilmeden alınabilir. Ancak mutlaka doktrounuza danışın.

Normal dozlarda yan etkilerle pek karşılaşılmaz.

Yüksek dozda ve uzun süre alınırca karaciğerinizde hasar oluştururabilir.

Kemoterapi alırken bu ilacı kullanmanız hekiminiz tarafından arzu edilmez, çünkü enfeksiyona bağı ateşı gizliyebilir.

NSAİİ

Örneđin; Advil, İbufen, Voltaren, Majezik, Arveles vb.

Yan etkileri: Bulantı, hazımsızlık; Süt içmekle ya da birşeyler yemekle geçirilebilir.

Pıhtılaşmayı bozabilirler. Bunun anlamı kendinizi yaralarsanız kanamayı durdurmak güçleşir. Hatta bazan mide kanamalarına yol açabilirler.

Şu durumları doktorunuza bildirin:

- Gaytanın koyu renkte olması
- Mide bulantısı
- Sternum arkasında yanma
- Rektumdan kanama
- Öksürükte kan gelmesi

Kanser Ağrısı

NSAİİ alınmasından kaçınılması önerilen durumlar:

- Aspirine karşı allerjiniz varsa
- Kemoterapi alırken
- Steroid tedavisi altındaysanız
- Kanama bozuklukları, gut veya mide ülseriniz varsa
- Artritis tedavisi altında iseniz
- Böbrek probleminiz varsa
- Kalp rahatsızlığınız varsa
- Bir hafta içinde ameliyat olacaksınız
- Heparin ya da kumadin gibi kan sulandırıcı ilaç kullanıyorsanız.

Opioidler

Tramadol: Kodein türevi, ülkemizde yeşil reçete. Ampul, damla, kapsül, tablet.

Kodein : Ülkemizde Kaşe şeklinde kırmızı reçete ile alınabiliyor. Yeni çıkan bir hazır kutulu ürün de mevcut ancak beraberinde NSAİİ içeriyor.

Morfin: Ağızdan alınan formu ve ampul formu mevcut. Kırmızı reçete

Fentanil: Ağızdan pastil ve cilt üzerine uygulanan bant formu yaygın kullanılıyor.

Hidromorfon: Ağızdan tablet formu mevcut.

Opioidlerin Yan Etkileri

- Kabızlık
- Uykulu hissetmek
- Bulantı
- Kusma

Opioidlerin Yan Etkileri

- Baş dönmesi
- Konfüzyon
- Solunum problemi
- Kaşıntı
- İdrar yapmada güçlük

Diğer İlaçlar

- Antidepresanlar
- Antikonvülsanlar
- Steroidler

Tramadol ile karşılaşılan bazı yan etkiler

- Bulantı (%24-40)
- Kusma (%9-17)
- Baş dönmesi (%26-33)
- Kabızlık (%24-46)
- Uykululuk (%16-25)
- Kaşıntı (%8-11)
- Terleme (%6-9)
- İştahsızlık (%6-12)

Gabapentin Yan etkileri

- Ataksi (%11-15)

- Sersemlik
(%16-20)

- Yorgunluk
(%11-15)

- Uykululuk
(%16-20)

%10>

- Çift görme

- Ağız kuruluğu

- Tremor

- Bel ağrısı

- Kabızlık

- Depresyon

- Kilo alma

Diğer yöntemler

- Işın tedavisi (Radyoterapi)
- Nöroşirürji
- Sinir blokları
- Cerrahi
- Kemoterapi
- TENS

Bağımlılık

Eğer endişeliyseniz kendinize şu soruyu sorun.

“Eğer şu an mevcut ağrınız olmasaydı o ilacı yine alır mıydınız?”

Göreceksiniz ki çoğunlukla cevap “hayır” olacaktır

Tolerans

Giderek artan dozda ilaca ihtiyaç duyma hali.

Bu durumda;

-Ya doz artırılır,

-Ya yeni bir ilaç eklenir,

-Ya da ilaç değiştirilir.

Kanser Ağrı kontrolünde Tamamlayıcı yöntemler

- Akupunktur
- Hipnoz
- Biyofeedback
- Distraksiyon
- Hayal etmek
- Masaj
- Meditasyon
- Gevşeme teknikleri
- Fizyoterapi,
- Reiki, Thai chi,
- Yoga

REGIONAL ANALGESIA VIA PCA

TRANSDERMAL FENTANYL

1. Skin Areas Where the DURAGESIC® Patch May Be Applied:

figure 1

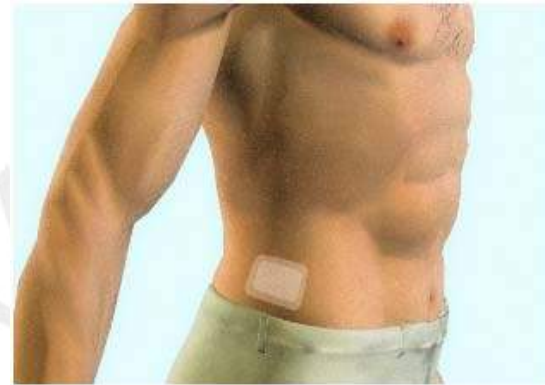

figure 3

figure 2

figure 4

SPINE

INTRATHECAL - EPIDURAL

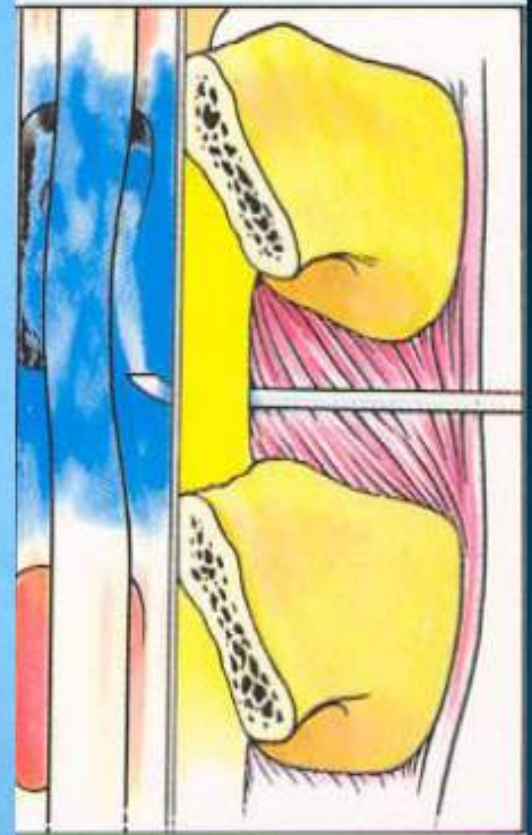
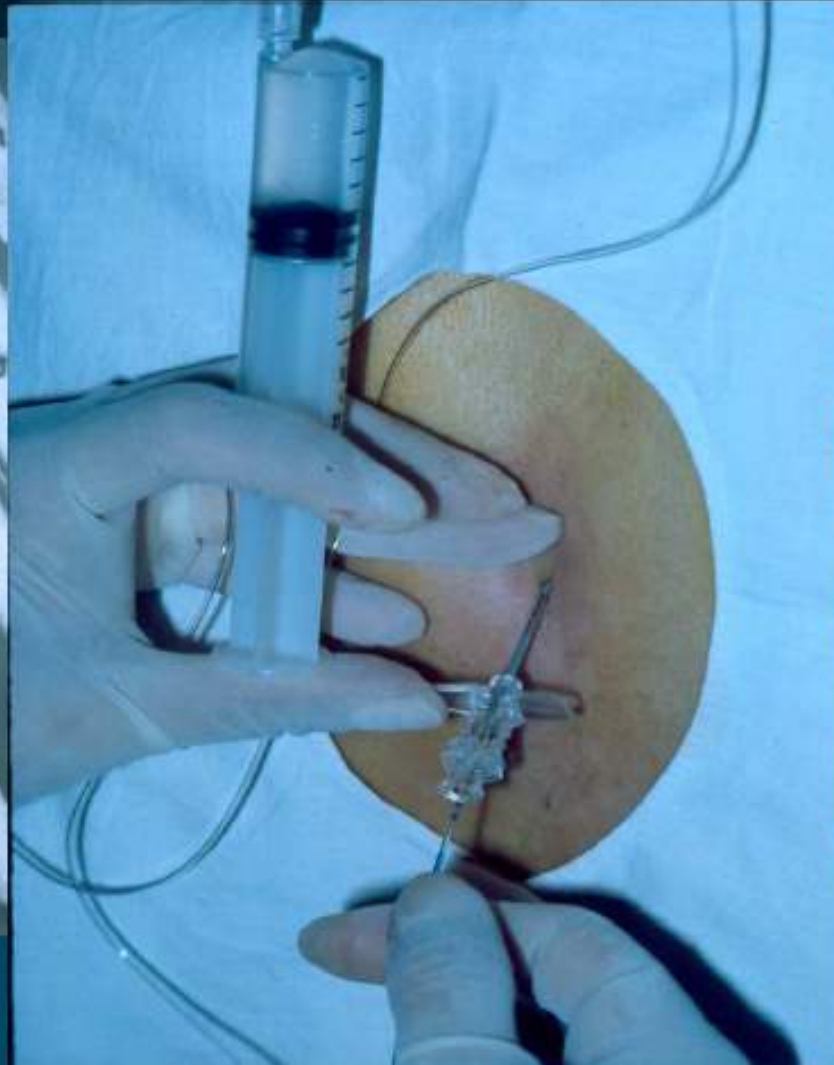

SEMPATHETIC BLOCK
SOMATICK BLOCK
PROLONGED ANALGESIA

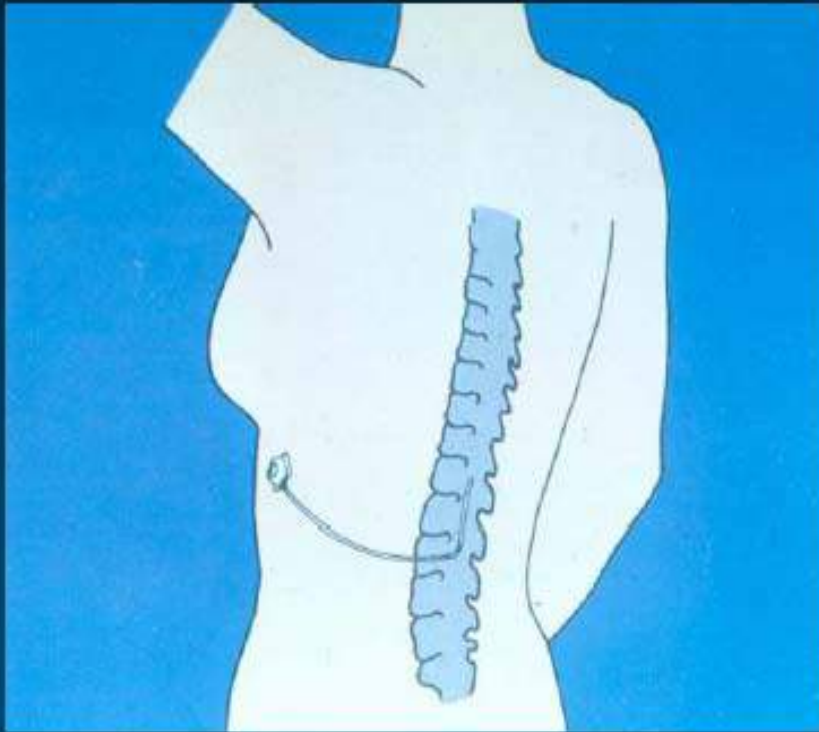

INTRASPINAL ANALGESIA

EPIDURAL / INTRATHECAL

IMPLANTABLE PORT SYSTEMS

PROGRAMLANABİLİR ELEKTRONİK POMPA

